

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

Τα «Τετράδια», με το πεντηκοστό αυτό τεύχος συμπληρώνουν είκοσι πέντε χρόνια κυκλοφορίας. Ούτε πολλά, ούτε όμως και λίγα για ένα, στην πιο απόλυτη εκδοχή του α-δέσποτο περιοδικό πολιτικής παιδείας, που δεν υπέστειλε ούτε στιγμή την σημαία της κριτικής, τόσο στο κυρίαρχο μεταπολιτευτικά συγκρότημα εξουσίας, όσο και στην παραδομένη και ενσωματωμένη σε αυτό ιστορική αριστερά.

Οι επέτειοι προσφέρονται σε απολογισμούς. Αυτό δεν είναι, κατ' ανάγκην, κακό. Αρκεί να μην είναι συχνοί και να έχουν αίσθηση του μέτρου. Ο απολογισμός που οι συντάκτες του περιοδικού αποπειρώνται στις σελίδες που ακολουθούν, είναι ο πρώτος, δημόσιος, ύστερα από μίαν εικοσιπενταετία. Μένει λοιπόν η αίσθηση του μέτρου, που αυτό θα το κρίνει ο αναγνώστης.

Το τεύχος αυτό, όχι μόνο συμβολικά αλλά ουσιαστικά, έχει –κατά την γνώμη μας – ένα ειδικό βάρος γιατί κατόρθωσε να συμπεριλάβει ό,τι αποτελεί το κατεξοχήν στοιχείο ενδιαφέροντος του περιοδικού, τόσο στο επίπεδο θεματικής όσο και στο επίπεδο «ιδεολογίας».

Βασικοί του πυλώνες τα δύο αφιερώματα.

Το πρώτο, στην μνήμη του φίλου μας Κοσμά Ψυχοπαίδη, ενός ανθρώπου που οι «εκλεκτικές συγγένειες» μεταξύ μας ήταν αδύνατο να αποκρυβούν, παρουσιάζει μια τραγική σύμπτωση.

Το φθινόπωρο του 1985, όταν τα «Τετράδια» θέλησαν να τιμήσουν την μνήμη του Σάκη Καραγιωργα, πρόταξαν, ως θεωρούσαν φυσικό, ένα κείμενο του Κοσμά Ψυχοπαίδη με τίτλο Η ηθικο-πολιτική διάσταση στον Σάκη Καραγιωργα, επισημαίνοντας ότι «ο Καραγιωργας ήταν ένας από αυτούς που μέσα στα πλαίσια της ετερογένειας συμπύκνωνε ό,τι εμείς θεωρούμε δημοκρατικό, αριστερό και πατριωτικό στην πιο ειλικρινή εκδοχή του».

Δεν είναι η ένδεια στην ανακάλυψη νέων λέξεων, αλλά η πεποίθησή μας ότι η φράση αυτή ταιριάζει απόλυτα και στον Κοσμά.

Για τον Κοσμά, λοιπόν, μιλούν οι Μανόλης Αγγελίδης, Γιώργος Φαράκλας, Θωμάς Νουτσόπουλος, Απόστολος Πανταζής και Ηλίας Νικολόπουλος, που μας υπενθυμίζει την αφετηριακά κριτική στα παραδοσιακά στερεότυπα της αριστεράς, στάση του Κοσμά, που είναι – άλλωστε – και το κατ' αρχήν συγκλίνον μεταξύ μας στοιχείο, ο κοινός, χωρίς παρωπίδες, πολιτικός τόπος, τον οποίο πορεύτηκαν στην συνέχεια αρκετοί από εμάς, όπως με συγκίνηση αναπολήσαμε όσοι βρεθήκαμε στην εκδήλωση μνήμης του Σωτήρη Πέτρουλα στις 21 Ιουλίου 2005.

Το δεύτερο, είναι αφιερωμένο, στο κεντρικό ζήτημα που διαπερνά όλα τα τεύχη και την φιλοσοφία του περιοδικού, στο Κυπριακό.

Ειδικά όμως, αυτή τη φορά, αφιερωμένο στην επέτειο για τα πενήντα χρόνια από την έναρξη του εθνικού-απελευθερωτικού αγώνα στην Κύπρο το 1955.

Είναι ευτυχές, για εμάς, το γεγονός ότι η επέτειος αυτή συμπίπτει με το νέο ΟΧΙ, απέναντι στο φρανκενσταϊνική σύλληψη πολιτειακό τερατούργημα Ανάν και ότι πέρα από το ανέκδοτο κείμενο τον αγωνιστή Αχιλλέα Λέμπερου, τα «Τετράδια» φιλοξενούν τα κείμενα των Ανδρέα Παστελλά, Κυριάκου Χαράλαμπιδή, Α. Λυκαύγη και Παύλου Χατζηπαύλου, κείμενα που θεωρούμε ότι δεν υπηρετούν μίαν «επετειακή ρητορική», αλλά που ουσιαστικά στόχο τους έχουν να αποδείξουν όχι μόνον το ιστορικό πλαίσιο του ζητήματος, αλλά και το βάρος της ιστορίας που πέφτει στις πλάτες των επιγόνων.

Το τεύχος συμπληρώνουν μια σειρά κειμένων ξεχωριστού, θα λέγαμε, ενδιαφέροντος. Ο Μανώλης Γλέζος, πάντοτε όρθιος, μας θυμίζει ότι εξήντα χρόνια μετά την στρατιωτική συντριβή του φασισμού, ο πολιτικός αγώνας δεν έχει τελειώσει, ενώ ο Δευτέρης Ριζάς θέτει με έναν τεκμηριωμένο αλλά και βιωματικό τρόπο, τα ουσιαστικά διλήμματα που έχει να αντιμετωπίσει το συντριπτικά ηττημένο σοσιαλιστικό κίνημα, επισημαίνοντας αυτό που επί είκοσι πέντε χρόνια αποτελεί σημαία του περιοδικού, ότι οι προσπάθειες για την όποια ανασύνταξη είναι μάταιες, στον βαθμό που δεν αναγνωρίζουν ευθέως και χωρίς περιστροφές τον στρατηγικό χαρακτήρα της ήττας της αριστεράς.

Οι Σταύρος Λυγερός και Μάνος Μεγαλοκονόμος, θέτουν, από την σκοπιά του ο καθένας, το μεγάλο ζήτημα του πού βαδίζει η Ευρώπη ή του τι Ευρώπη θέλουμε, ανατέμνοντας ο πρώτος τα ελπιδοφόρα ΟΧΙ των δύο δημοψηφισμάτων και τις σχέσεις μας με την Τουρκία ο δεύτερος.

Το τεύχος συμπληρώνουν τα ενδιαφέροντα και διεισδυτικά στην προσέγγισή τους κείμενα για την ασφάλεια των Ολυμπιακών Αγώνων της Κωνσταντίνας Γογγάκη και για τον διάλογο περί τα εκπαιδευτικά του Χρίστου Δάλλκου και η ύλη κλείνει με τις σταθερές στήλες της Βιβλιοκριτικής και Βιβλιοπαρουσίασης.

Δίκη επιλόγου αφήσαμε το σχόλιο περί των πολιτικών πεπραγμένων που μεσολάβησαν στο διάστημα από την κυκλοφορία του προηγούμενου τεύχους.

Έ, λοιπόν, αυτή την φορά θα πούμε ότι, αν και δεν είμαστε απόλυτα σίγουροι γιατί βρισκόμαστε στα πιο βαθιά μεσάνυχτα, η ελπίδα για «περισσότερον φως», ίσως και να μην είναι φαντασική.

Ο παρατεταμένος εθνικοαπελευθερωτικός αγώνας των λαών του Ιράκ και της Παλαιστίνης ενάντια στον ιμπεριαλισμό, αλλά και τα τρία ΟΧΙ στην νεοταξική λογική του «αποφασίζομεν και διατάσσομεν», των ευρωπαϊκών λαών της Κύπρου, της Γαλλίας και της Ολλανδίας, αποτελούν ένα θετικό σημείο αναφοράς που μας επιτρέπει συγκρατημένα να σκεφτούμε ότι δεν έχουν τελειώσει όλα.

Ειδικότερα εμείς οι Έλληνες, που για άλλη μια φορά (γιατί – τάχα μου – να κρυφτούμε) νιώθουμε υπερήφανοι, που είμαστε όπως και το 1940-41, οι πρώτοι που πάλι είπαν ΟΧΙ στα σχέδια των νυν νεοταξιτών, πετώντας στο καλάθι των αχρήστων το διαβόητο σχέδιο Ανάν.

ΤΑ ΤΕΤΡΑΔΙΑ